

Voorwaardelijk groen licht voor versterking opsporing en vervolging

Lucien Wopereis, redacteur Orde

Minister Donner van Justitie mag van de Tweede Kamer voorwaardelijk beginnen met het 'Programma versterking van de opsporing en vervolging'. Ook Posthumus-II, de opvolger van de evaluatiecommissie Schiedammer parkmoord, gaat er komen. Dat bleek donderdag 23 februari tijdens een ingelast Algemeen Overleg in de Tweede Kamer.

De Tweede Kamer was vol lof over het programma, opgesteld door het College van procureurs-generaal en de Raad van Hoofdcommissarissen. Alle partijen wilden echter de mogelijkheid behouden om tijdens het 'echte' Algemeen Overleg over het programma, gepland op 6 april aanstaande, amendementen in te dienen. Minister Donner stemde daar, stoïcijns door de Kamerbel heen pratend, 'uiteraard' mee in.

De bewindsman wilde niet debatteren over de suggestie van de Orde om een experiment te starten met de aanwezigheid van advocaten bij het politieverhoor. VVD-Kamerlid Weekers, PvdA-kamerlid Wolfsen en voormalig fractievoorzitter Dittrich van D66 nodigden hem daartoe uit. Volgens Donner ziet het programma op de verbetering van opsporing en vervolging bij politie en Openbaar Ministerie. Aanwezigheid van advocaten bij het verhoor past daar volgens hem niet bij. 'Dat is meer een kwestie die thuishoort bij Strafvordering 2001. Dat wetgevingstraject komt hier binnenkort aan de orde.'

Meer woorden hadden de Kamer en minister over voor het vervolg op de evaluatiecommissie Schiedammer parkmoord, 'Posthumus-II' in de wandelgang. Deze commissie zal in de nasleep van het onderzoek naar de Schiedammer parkmoord nagaan 'of zich in de opsporing van strafbare feiten en/of in de behandeling van daaruit voorkomende strafzaken ernstige manco's hebben voorgedaan die een evenwichtige beoordeling van de zaak door de rechter in de weg hebben gestaan'.

VIJF THEMA'S

Het Programma versterking opsporing en vervolging bevat vijf centrale thema's:

- algemene eisen te stellen aan de opsporing;
- gezag over de opsporing;
- versterking van het vakmanschap;
- belang van leiderschap voor een goede opsporing en vervolging;
- cultuur van tegenspraak en reflectie, en permanente kwaliteitsontwikkeling.

Voor wat betreft dat laatste voorzien de plannen in 'tegenspraak' en 'review'. Tegenspraak is 'het intern, bij Openbaar Ministerie en politie, doorlopend toetsen van beslissingen in het opsporingsonderzoek op een gestructureerde wijze door niet bij het onderzoek betrokken medewerkers'. Review wordt ingezet in 'bijzondere gevallen, waarin collega's van een ander politiekorps en een ander parket, eventueel aangevuld met wetenschappers, gevraagd wordt een onderzoek opnieuw te beoordelen'.

Voor de plannen zijn 'in ieder geval tientallen miljoenen euro's' nodig, stelt Donner. Hij komt daarop terug bij de begrotingsvoorbereiding 2007 (*Voorjaarsnota 2006, kaderbrief 2007*).

Voorwaarde van Donner is dat geen alternatieve rechtsgang wordt gecreëerd. Om die reden is de toegang tot de commissie beperkt tot functionarissen van het Openbaar Ministerie, politie, NFI en deskundigen. Ook wetenschappers die zich in wetenschappelijke publicaties over een zaak hebben uitgelaten, kunnen zich tot de commissie wenden. De rapporten van de commissie zijn openbaar. De commissie heeft nadrukkelijk geen permanent karakter: na anderhalf jaar worden de werkzaamheden van de commissie geëvalueerd.

Tot onvrede van vooral D66 en GroenLinks krijgen advocaten en hun cliënten dus geen toegang tot de commissie. 'Ook deze twee categorieën moeten toegang krijgen, mits ze steekhoudende argumenten aandragen,' aldus Vos van GroenLinks. Dittrich stelde 'een probleem' te hebben als advocaten en cliënten geen toegang krijgen.

Donner hield echter vast aan zijn uitgangspunten. 'Ik wil geen toegang voor partijen en advocaten, want dan creëren we een parallelle herzieningsprocedure. Mogelijk dat de evaluatie van Posthumus-II over anderhalf jaar aanknopingspunten biedt voor een herziening van de herzieningsprocedure. Maar dat zien we tegen die tijd wel.'

Donner wil ook strikt de hand houden aan de constructie dat het onderzoek geschiedt onder verantwoordelijkheid van het Openbaar

Ministerie. Het is ook het College van procureurs-generaal dat na het onderzoek een herzieningsprocedure kan entameren via de procureur-generaal bij de Hoge Raad. De commissie, die de rol van poortwachter vervult en de onderzoeken niet zelf zal verrichten, moet daarom onder leiding staan van een A-G, aldus de minister. De twee andere stoelen worden bezet door een wetenschapper en een voormalig advocaat.

Alle fracties met uitzondering van het CDA drongen aan op een onafhankelijke voorzitter, die naar buiten toe ook als boegbeeld van de commissie zou moeten fungeren. 'U denkt toch niet dat een gewetensbezwaarde OM'er zich zal melden als een advocaat-generaal voorzitter is van de commissie? Het gaat ook om het beeld naar buiten toe. Daarvoor is het beter als een niet-OM'er voorzitter is,' aldus Weekers.

Donner zegde de Kamer met nauwelijks verholen tegenzin toe erover na te zullen denken. Volgens hem zou de commissie zonder voorzitter kunnen functioneren, en zou elk van de drie leden als ingang voor het melden van justitiële dwalingen kunnen dienen. Verder beloofde hij een brief met daarin criteria die de commissie moet hanteren voor de beslissing over het al dan niet beginnen van een onderzoek.